

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Şiddete Uğrayan ve Uğramayan Kadınların Psikolojik İyi Oluş ve Sürekli Öfke Düzeylerinin Sosyo-demografik Özelliklerine Göre İncelenmesi

Merve Nur GÜNGÖR, Bağımsız Araştırmacı, e-posta: 1994mervenurg@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7319-5839>

Dr. Bingül SUBAŞI HARMANCI, Yakın Doğu Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Lefkoşa, KKTC, e-posta: bingul.subasi@neu.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3633-622X>

Öz

Bu araştırmada şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların psikolojik iyi oluş düzeyleri ve sürekli öfke düzeylerinin sosyo-demografik özelliklerine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırma da nicel araştırma modellerinden nedensel karşılaştırma modeli kullanılmıştır. Çalışmada şiddete uğrayan kadınlar, amaçsal örnekleme yöntemi ile şiddete uğramayan kadınlar ise kolayda örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların sürekli öfke durumları ve psikolojik iyi oluşlarının incelendiği bu araştırmaya 316'sı şiddete uğrayan ve 315'i şiddete uğramayan olmak üzere toplam 631 kadın dahil edilmiştir. Araştırma sonucunda şiddete uğrayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki; sürekli öfke, öfke içe vurumu, öfke dışı vurumundan aldıkları puanlar şiddete uğramayanlardan yüksek, öfke kontrolü puanları ise düşük olduğu bulunmuştur. Şiddet uğrayan ve uğramayan kadınların Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları arasında istatistik açısından anlamlı fark olduğu, şiddete uğrayanların daha düşük puan aldığı belirlenmiştir. Bir diğer sonuç olarak bu araştırmada, şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların sürekli öfke durumları ve psikolojik iyi oluşları detaylı olarak incelenmiş, birbiriyle karşılaştırılmış, çeşitli sosyo-demografik özelliklerin bunlar üzerindeki etkileri tespit edilmiştir. Sürekli öfke ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiler ortaya konulmuş, sürekli öfkenin iyi oluş üzerindeki etkisi tespit edilmiş ve sosyo-demografik özellikler, sürekli öfke ve psikolojik iyi oluş puanları kullanılarak ve kadınların şiddete uğrama olasılıkları hesaplanmıştır. Yapılan çalışma, şiddetin kadınların psikolojik durumları üzerinde bıraktığı etkilerin incelenmesi ve gelecekte etkin müdahale uygulanabilmesi açısından ruh sağlığı çalışanlarına ışık tutmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Şiddete Uğrayan Kadınlar, Psikolojik İyi Oluş, Sürekli Öfke Düzeyi, Şiddet, Kadın.

Makale Gönderme Tarihi: 04.07.2023

Makale Kabul Tarihi: 07.09.2023

Önerilen Atf:

Güngör, M. N. ve Subaşı Harmancı, B. (2023). Şiddete Uğrayan ve Uğramayan Kadınların Psikolojik İyi Oluş ve Sürekli Öfke Düzeylerinin Sosyo-demografik Özelliklerine Göre İncelenmesi, *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 6(9): 1214-1229.

**Journal of Social, Humanities and
Administrative Sciences**

2023, 6(9): 1214-1229. DOI:[10.26677/TR1010.2023.1278](https://doi.org/10.26677/TR1010.2023.1278)

ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

RESEARCH PAPER

**Investigation of the Psychological Well-Being and Continuous Angry Levels of
Women with and Without Violation According to Sociodemographic Characteristics**

Merve Nur GÜNGÖR, Independent Researcher, e-mail: 1994mervenurg@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7319-5839>

Dr. Bingül SUBAŞI HARMANCI, Near East University, Faculty of Arts and Sciences, Nicosia,
TRNC, e-mail: bingul.subasi@neu.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3633-622X>

Abstract

In this study, it is aimed to examine the psychological well-being levels and trait anger levels of women who have been subjected to violence and who have not been subjected to violence, according to their socio-demographic characteristics. Causal Comparison model, one of the quantitative research models, was used in this study. In the study, the women who were exposed to violence were selected by the purposive sampling method and the women who were not subjected to violence were selected by the convenience sampling method. The research has two universes and two samples. A total of 631 women, 316 of whom were victims of violence and 315 who were not subjected to violence, were included in this study, which examined the trait anger and psychological well-being of women who were and were not exposed to violence. As a result of the research, in the Trait Anger Scale of the women who were subjected to violence; It was found that the scores they got from trait anger, anger in and anger out were higher than those who were not exposed to violence, and their anger control scores were lower. As another result, in this study, trait anger and psychological well-being of women who have been subjected to violence and those who have not been subjected to violence were examined in detail, compared with each other, and the effects of various socio-demographic characteristics on them were determined. The relationships between trait anger and psychological well-being were revealed, the effect of trait anger on well-being was determined, and the probability of women being subjected to violence was calculated by using socio-demographic characteristics, trait anger and psychological well-being scores. It has been determined that there is a statistically significant difference between the scores of the Psychological Well-Being Scale of the women who have been subjected to violence and those who have not, and those who have been subjected to violence have lower scores. The study sheds light on psychological health professionals in terms of examining the effects of violence on women's psychological states and applying effective intervention in the future.

Keywords: Women Subjected to Violence, Psychological Well-Being, Trait Anger Level, Violence, Women.

Received: 04.07.2023

Accepted: 07.09.2023

Suggested Citation:

Güngör, M. N. and Subaşı Harmancı, B. (2023). Investigation of the Psychological Well-Being and Continuous Angry Levels of Women with and Without Violation According to Sociodemographic Characteristics, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 6(9): 1214-1229.

GİRİŞ

Son zamanlarda oldukça artan kadına şiddet olayları nedeniyle Dünya Sağlık Örgütü'nün (2018) yayınladığı verilerde şiddetin en çok kadına özgü yapıldığı ortaya konulmuştur. Kadına yönelik şiddet, eşit olmayan bedensel güç ilişkisi ile alakalı olduğu bu nedenle de cinsiyete dayalı olarak kadınların bedensel bütünlüklerinin, onur ve gururlarının incitildiği bir saldırı olarak tanımlanmaktadır (Tekdere ve Polat, 2022). Şiddetin detaylı bir tanımını yapacak olursak negatif biyolojik, psikolojik ve sosyal nedenlerle ortaya çıkan dört çeşit şiddet bulunmaktadır (Yöyen, 2017). İlki fiziksel şiddet; itme-kakma, dövme, vurma, tokatlama, tekme, bıçaklama gibi eylemleri içermektedir. İkincisi cinsel şiddet; tecavüz etme, zorla ya da erken yaşta evlendirme, laf atma, kaba/duygusal baskı kullanarak cinsel ilişkiye zorlama veya mecbur etme gibi davranışları içermektedir (Avcı ve Güdekli, 2018). Psikolojik şiddet; aşağılayıcı kelimeler kullanımı-rencide içerikli, küfür etme, mahcup hissettirme, sürekli eleştirme, alay etme, isim takma, sosyal olarak kişiyi dışlama, sevgi göstermeme, diğer insanların yanında kişiyi eleştirme ve küçük, yetersiz ve değersiz gösterme gibi davranışları içermektedir (Kurtulmuş ve Demirli, 2009). Son şiddet türü ise ekonomik şiddettir; zorla kişinin parasını yönetme, elinden alma gibi davranışlarda bu kategoriye girmektedir (Atalay, 2020). Bu davranışlarının yanında kadınların yaşadığı farklı şiddet davranışları da vardır: Kadının bir yere kilitlenmesi, parasının elinden alınması, istenilen davranışı yapmaması durumunda ağır cezalar verilmesi; nedensiz bir şekilde maddi ve fiziksel her türlü şiddet unsurlarına maruz kalmaktadır (Görücü, 2018).

Ekonomik bağımsızlıklarını edinen kadınlarda da ekonomik bağımsızlığı olmayan kadınlarda da aynı şiddet türleri görülmüştür (İnci, 2019). Hukuksal kayıtlara geçmemiş fakat eşinden, romantik ilişki yaşadığı partnerinden veya bir yakınından şiddette uğramış birden fazla kadın mevcut bulunmaktadır (Ağırman ve Arıca, 2019). Şiddeti deneyimleyen kadınlar, şiddette maruz kalma durumlarını saklamaya çalışarak yaşanan önemi ve kendisindeki etkisini azımsamaya çalışabilmektedir. Şiddet, genellikle evde ya da özel bir yerde gerçekleştiğinden şiddeti saklayabilmektedirler. Kadınların şiddette uğradıktan sonraki süreçte ne yapmaları gerektiğini bilmemeleri, hak ve özgürlüklerinden bir haber olmaları nedeniyle çaresiz hissetme, etiketlenme ve yargılanma korkusu yaşayabilmektedirler (Umutlu, 2020). Ayrıca bu gibi nedenler, şiddet düzeyini değerlendirmeyi ve şiddetin tespit edilmesini zorlaştırmaktadır (Eşkinat, 2013). Aynı zamanda kadınlar ilişkileri veya evlilikleri hususunda suçluluk ve utanç duyguları da yargıya haber vermeme nedenlerindenidir (Şahin ve Çanakçı, 2022).

Kadına yönelik şiddet, literatürde daha çok üç başlık altında yer almıştır. Bu tanımlar: Aile içi şiddet boyutu, eşler arası şiddet boyutu, cinsiyet temelli şiddet boyutu gibi tanımlarla yer almaktadır (Yılmaz ve Karakuş, 2019).

Aile içi şiddet boyutunda şiddet; aile üyelerinden biri tarafından kadının maruz kaldığı fiziksel veya psikolojik sağlığını ve özgürlüğünü tehdit eden kişiliğine veya kişilik gelişimine ciddi seviyede zarar veren davranışlar ya da ihlal olarak adlandırılmaktadır (Doğrucan ve Yıldırım, 2020). Aile bireyin ilk hayat kodlarını edindiği ortamdır. Ailede edindiği tüm bilgi ve becerileri yaşamda sergilemektedir. Kabul veya ret şeklinde kadının hayatını belirlediği söylenilebilir (Akbulut, 2022). Kadın, maruz kaldığı şiddet davranışını zihnine kodlayabilir veya model alabilir. Bu durum, kadının kişilik gelişiminde iletişim dili ve aracı olarak gün yüzüne çıkmaktadır. Anne, baba, abi veya akrabalarından görülen bu şiddet eylemi meşrulaşmış olmaktadır (Tuğrul, 2018). Şiddeti uygulayanın, şiddete gerekçe oluşturması ve şiddeti haklı çıkarma çabası, meşrulaştırma işleminin temelini oluşturmaktadır. Havva vd., (2019) çalışmalarında böylelikle hatalı bir davranış bir kültüre forma dönüşerek nesilden nesile aktarılma sağladığını söylemektedir. Bu durum, aile içinde şiddetin bir gerekçesi bir mantığı varmış gibi algılanmakta ve genellemektedir. Sonuç olarak kadına yönelik aile içi şiddet,

toplumsal olarak da herhangi bir alanda ve herhangi bir şekilde karşımıza çıkabilmektedir (Haylı ve Gökdoğan, 2019).

Nitekim literatürde ki araştırmalarda (Cankurtaran ve Albayrak, 2019) şiddet gören kadınların, şiddete maruz kalmamak için -yemeği eşinin istediği gibi yapmaya özen gösterse de, çocuklarının ağlamasını engellemek için çocuklarının uyku saatini eşinin işten geliş saatine göre ayarlasa da bu çabalar sonucu değiştirmemektedir. Kadın şiddet gördüğün de yine kendi davranışlarında hata olup olmadığını düşünmektedir. Döğücü ve Başer'inde (2018) yılında yaptığı araştırmada evli kadınların maruz kaldıkları aile içi şiddetin kadınların benlik saygılarına negatif yönde etkilediği, istatistiksel olarak anlamlı yönde aralarında bir ilişki olduğunu saptamıştır. Eş şiddeti arttıkça kadınların benlik saygılarında azalma olduğunu çalışma verileri göstermiştir. Aile içi kadına yönelik şiddetin 25 yaş altındaki kadınlarda diğer yaş gruplarına oranla daha fazla rastlandığı ve aile içi gelir düzeyi ve kadınların eğitim durumu yükseldikçe şiddetin azaldığı saptanmıştır (Kurt ve Ark, 2018).

Yaşadığımız dünyanın genelinde ataerkil bir zihniyetin hâkim olduğu varsayılırsa Doğrucan ve Yıldırım, (2020) son unsur, şiddetin cinsiyet boyutunda kadına yönelik uygulanan fiziksel, cinsel, ekonomik şiddet ve toplumsal şiddet çifte standart uygulandığı gözlemlenmiştir. Erkek ataerkil toplumsal normları kullanarak kadına yönelik çifte standart ve şiddet uygulamayı kendine verilmiş bir hak ve gerekçe olarak görmekte ve göstermektedir (Çelik, 2016).

Fiziksel güç, söz ya da davranış ile bilinçli yapılan bir tehdit biçiminde bir başka canlıya uygulanması sonucunda uğrayan kişide yaralanma, ölüm ve psikolojik hasara neden olması ya da açma olasılığı olması durumudur (Adana ve Arslantaş, 2019). Öfkenin kişiye rahatsızlık veren bir durumu ortaya çıktığında; engellenme, haksızlığa uğrama, tehdit edilme, gözdağı, küçümsenme gibi durumlar sonucu, kişide ortaya çıkan duygunun devamlılık göstermesidir (Şahin, 2005).

Literatürde psikolojik iyi oluş düzeyleri yüksek kadınların kendini gerçekleştirmeyi ve kendini potansiyelini fark etmeyi daha iyi başardıkları gözlemlenmiştir (Telef, 2013). Kişinin yaşam kaygısı ile kişisel ve sosyal ilişkileri arasındaki dengenin oluşması ve korunması için çabalama kabiliyetinin olmasıdır. Psikolojik iyi oluş kişinin kendinden memnun olması, kendini olumlu olarak algılaması, sevmesi, nesnelere veya bireylerden bağımsız hareket edebilmesi, kendini gerçekleştirmesi, sınırlılıklarının, potansiyeli olan ve olmayan şeylerin yani güçlü ve güçsüz yanlarının farkında olması ve kendini bu şekilde kabul etmesi anlamına gelmektedir (Keleş, 2017).

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların sürekli öfke düzeyi, psikolojik iyi oluş düzeyi ve sosyo-demografik özellikleri arasındaki farklılığı incelemek amacıyla nedensel karşılaştırma yöntemi kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Çalışmada 18 yaş ve üzeri şiddete uğrayan ve uğramayan kadınlar evreni oluşturmaktadır. Çalışmada şiddete uğrayan 18 yaş ve üzeri kadınlar, amaçsal örnekleme yöntemi ile şiddete uğramayan kadınlar ise kolayda örnekleme yöntemi ile seçilmiştir.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından oluşturulan sosyo-demografik bilgi formunda cinsiyet, yaş, eğitim durumu, gelir durumu ve şiddete uğrama ile ilgili sorular içermektedir.

Psikolojik İyi Oluş Ölçeği

Psikolojik İyi Oluş Ölçeği, Ryff (1989) tarafından kişinin psikolojik iyi oluş durumunu belirlemek için geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışması Akın (2004) tarafından yapılmıştır. PİÖÖ'nün Türkçe uyarlamasının iç tutarlılık katsayıları, özerklik alt ölçeği için .94, çevresel hakimiyet boyutu için .97, bireysel gelişim boyutu için .97, diğerleriyle olumlu ilişkiler boyutu için .96, yaşam amaçları boyutu için .96 ve öz kabul boyutu için .95 olarak gösterilmiştir.

Sürekli Öfke Ölçeği

Spielberger (1983) tarafından geliştirilmiş Özer (1994) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Sürekli öfke ölçeğinin alt ölçeklerinin güvenilirlik puanları; sürekli öfke .78, dışa yönelik öfke .75, içe yönelik öfke .62 ve öfke kontrol .65 olduğu bulunmuştur.

Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırmada verilerin analizleri Sosyal Bilimler için İstatistik Paketi Programı (SPSS) 27.00 ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği yanıtlarının güvenilirliklerinin belirlenmesinde Cronbach Alfa testi uygulanmıştır. Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımların belirlenmesi için frekans analizleri uygulanmış, şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların ölçek puanları için betimleyici istatistiklere yer verilmiştir. Katılımcıların normallik analizi sonuçları; şiddet uğrayan ve uğramayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının normalliği için yapılan Kolmogorov-Smirnov testi sonuçlarına göre verilerin normal dağılım göstermediği belirlenmiştir. Ancak puanlara dair çarpıklığın ve basıklığın $\pm 1,5$ arasında olmasından dolayı normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir. Tabachnick ve Fidell (2013) çarpıklığın ve basıklığın $\pm 1,5$ arasında olmasının verilerin normal dağılıma uyduğunu ifade etmiştir. Bu bağlamda araştırma hipotezleri test edilirken parametrik testlere başvurulmuştur.

BULGULAR

Tablo 1. Şiddet Uğrayan ve Uğramayan Kadınların Sosyo-Demografik Özelliklerinin Karşılaştırılma Sonuçları

	Şiddete Uğrama				X ²	p
	Uğrayan		Uğramayan			
	n	%	n	%		
Eğitim durumu						
İlköğretim	146	46,20	66	20,95		
Lise	66	20,89	83	26,35	46,364	0,000*
Lisans ve üstü	104	32,91	166	52,70		
Medeni durumu						
Bekar	139	43,99	173	54,92	7,544	0,006*
Evli	177	56,01	142	45,08		
Çalışma durumu						
Evet	179	56,65	147	46,67	6,290	0,012*
Hayır	137	43,35	168	53,33		
Gelir düzeyi						
3.000 TL altı	111	35,13	98	31,11		
3.000-6.000 TL	76	24,05	43	13,65	31,740	0,000*
6.000-9.000 TL	100	31,65	97	30,79		
10.000 TL ve üstü	29	9,18	77	24,44		

*p<0,05

Şiddete uğrayan kadınların %24,37'sinin 18-25 yaş, %32,28'inin 26-40 yaş, %30,70'inin 40-64 yaş ve %12,66'sının 65 yaş ve üzeri yaş grubunda, %46,20'sinin ilköğretim, %20,89'unun lise ve %32,91'inin lisans ve üstü mezunu, %43,99'unun bekar, %56,01'inin evli olduğu, %56,65'inin çalıştığı, %35,13'ünün aylık gelirinin 3.000 TL ve altı, %24,05'inin 3.000-6.000 TL arasında, %31,65'inin 6.000-9.000 TL arasında, %9,18'inin 10.000 TL ve üstünde olduğu belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan şiddete uğramayan kadınların %36,83'ünün 18-25 yaş, %29,84'ünün 26-40 yaş, %30,32'sinin 40-64 yaş ve %13,02'sinin 65 yaş ve üzeri yaş grubunda, %20,95'inin ilköğretim, %26,35'inin lise ve %52,70'inin lisans ve üstü mezunu, %54,92'sinin bekar, %45,08'inin evli olduğu, %46,67'sinin çalıştığı, %31,11'inin aylık gelirinin 3.000 TL ve altı, %13,65'inin 3.000-6.000 TL arasında, %30,79'unun 6.000-9.000 TL arasında, %24,44'ünün 10.000 TL ve üstünde olduğu tespit edilmiştir.

Şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların sosyo-demografik özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farkların olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Şiddete uğramayan kadınların 18-25 yaş arasında, lisans ve üstü mezunu olma, bekar olma ve 10.000 TL ve üstünde gelire sahip olma oranı şiddete uğrayanlardan yüksek, çalışma oranı ise düşüktür.

Tablo 2. Şiddet Uğrayan ve Uğramayan Kadınların Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları

	Şiddete Uğrama	n	\bar{x}	s	t	p
Sürekli Öfke	Uğrayan	316	32,86	9,07	24,756	0,000*
	Uğramayan	315	16,92	6,96		
Öfke İç Vurumu	Uğrayan	316	26,37	6,70	24,938	0,000*
	Uğramayan	315	14,53	5,12		
Öfke Dış Vurumu	Uğrayan	316	25,93	7,42	24,018	0,000*
	Uğramayan	315	13,95	4,83		
Öfke Kontrolü	Uğrayan	316	16,77	6,83	-14,739	0,000*
	Uğramayan	315	24,16	5,71		
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Uğrayan	316	24,44	15,69	-25,949	0,000*
	Uğramayan	315	55,49	14,34		

* $p<0,05$

Araştırmaya katılan şiddete uğrayan kadınlar Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfkeden $\bar{x}=32,86\pm 9,07$ puan, öfke iç vuruşundan $\bar{x}=26,37\pm 6,70$ puan, öfke dış vuruşundan $\bar{x}=25,93\pm 7,42$ puan ve öfke kontrolünden $\bar{x}=16,77\pm 6,83$ puan almıştır. Şiddete uğramayan kadınlar Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfkeden $\bar{x}=16,92\pm 6,96$ puan, öfke iç vuruşundan $\bar{x}=14,53\pm 5,12$ puan, öfke dış vuruşundan $\bar{x}=13,95\pm 4,83$ puan ve öfke kontrolünden $\bar{x}=24,16\pm 5,71$ puan aldıkları belirlenmiştir. Araştırmaya dahil olan şiddet uğrayan ve uğramayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke iç vuruşu, öfke dış vuruşu ve öfke kontrolünden aldıkları puanların arasındaki farklılıkların istatistik açısından anlamlı olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Şiddete uğrayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke iç vuruşu, öfke dış vuruşundan aldıkları puanlar şiddete uğramayanlardan yüksek, öfke kontrolü puanları ise düşüktür.

Şiddete uğrayan kadınların Psikolojik İyi Oluş Ölçeğinden $\bar{x}=24,44\pm 15,69$ puan, şiddete uğramayan kadınların ise $\bar{x}=55,49\pm 14,34$ puan aldıkları belirlenmiştir. Şiddet uğrayan ve uğramayan kadınların Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları arasında istatistik açısından anlamlı fark olduğu, şiddete uğrayanların daha düşük puan aldığı belirlenmiştir.

Tablo 3. Şiddete Uğrayan Kadınların Yaşa Göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları

	Yaş grubu	n	\bar{x}	s	Min	Max	F	p	Fark
Sürekli Öfke	18-25	77	30,81	9,50	11	40	10,237	0,000*	1-4
	26-40	102	30,97	9,22	11	40			
	40-64	97	33,94	9,10	10	40			
	65 ve üzeri	40	39,03	2,33	27	40			
Öfke İçer Vurumu	18-25	77	24,51	6,90	11	32	10,602	0,000*	1-4
	26-40	102	24,99	7,08	8	32			
	40-64	97	27,57	6,34	12	32			
	65 ve üzeri	40	30,58	2,74	18	32			
Öfke Dışar Vurumu	18-25	77	23,69	7,82	8	32	12,274	0,000*	1-4
	26-40	102	24,16	8,18	9	32			
	40-64	97	27,71	6,38	10	32			
	65 ve üzeri	40	30,45	2,41	19	32			
Öfke Kontrolü	18-25	77	17,99	6,06	8	31	10,224	0,000*	1-4
	26-40	102	18,40	6,97	8	32			
	40-64	97	16,01	7,02	8	32			
	65 ve üzeri	40	12,10	4,91	8	23			
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	18-25	77	27,16	15,71	14	65	6,380	0,000*	1-4
	26-40	102	26,88	16,08	14	68			
	40-64	97	23,39	16,91	14	70			
	65 ve üzeri	40	15,50	4,22	14	40			

* $p<0,05$

Şiddete uğrayan kadınların yaşa göre Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu, öfke dışa vurumu ve öfke kontrolünden aldıkları puanlar arasında istatistik açısından anlamlı farklılıklar vardır ($p<0,05$). 18-25 yaş ve 26-40 yaş kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu, öfke dışa vurumundan aldıkları puanlar 65 yaş ve üzerindeki kadınlardan düşük, öfke kontrolünden aldıkları puanlar ise yüksek bulunmuştur.

Şiddete uğrayan kadınların yaşa göre Psikolojik İyi Oluş Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistik açısından anlamlı farklılıklar vardır ($p<0,05$). 65 yaş ve üzerindeki kadınların Psikolojik İyi Oluş Ölçeğinden aldıkları puanlar 18-25 yaş, 26-40 yaş ve 40-64 yaşındaki kadınlardan daha düşüktür.

Araştırma kapsamındaki şiddete uğrayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu, öfke dışa vurumu ve öfke kontrolünden aldıkları puanlar arasında istatistik açısından anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p<0,05$). İlköğretim mezunu olanların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu, öfke dışa vurumundan aldıkları puanlar lise ve lisans ve üstü mezunlarından daha yüksek, öfke kontrolünden ise düşüktür. Ayrıca lise mezunu olan kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu, öfke dışa vurumundan aldıkları puanlar lise ve lisans ve üstü mezunlarından daha yüksek, öfke kontrolünden ise düşük bulunmuştur.

Şiddete uğrayan kadınların Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları arasında istatistik açısından anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). İlköğretim mezunlarının Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları lise ve lisans ve üstü mezunlarından daha düşüktür. Bunun yanında lise mezunlarının Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları lisans ve üstü mezunlarından daha düşüktür.

Şiddete uğramayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu, öfke dışa vurumu ve öfke kontrolünden aldıkları puanlar arasında istatistik açısından anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p<0,05$). Lisans ve üstü mezunu olanların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu, öfke dışa vurumundan aldıkları puanlar ilköğretim ve lise mezunlarından daha yüksek, öfke kontrolünden ise düşük bulunmuştur.

Araştırmaya dahil edilmiş olan şiddete uğramayan kadınların Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları arasında istatistik açısından anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). İlköğretim ve lise mezunlarının Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları lisans ve üstü mezunlarından daha yüksektir.

Tablo 4. Şiddete Uğrayan ve Şiddete Uğramayan Kadınların Eğitime Göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları

	Eğitim	n	\bar{x}	s	Min	Max	F	p	Fark
Şiddete Uğrayan Sürekli Öfke	İlköğretim	146	36,85	6,54	10	40	47,099	0,000*	1-2
	Lise	66	33,38	8,68	10	40			1-3
	Lisans ve üstü	104	26,93	9,26	11	40			2-3
Öfke İçe Vurumu	İlköğretim	146	29,32	4,62	13	32	57,556	0,000*	1-2
	Lise	66	27,48	6,40	12	32			1-3
	Lisans ve üstü	104	21,52	6,67	8	32			2-3
Öfke Dışa Vurumu	İlköğretim	146	29,12	5,05	11	32	56,245	0,000*	1-2
	Lise	66	27,32	6,73	8	32			1-3
	Lisans ve üstü	104	20,58	7,72	9	32			2-3
Öfke Kontrolü	İlköğretim	146	14,21	6,19	8	31	24,970	0,000*	1-2
	Lise	66	17,45	7,32	8	31			1-3
	Lisans ve üstü	104	19,92	5,93	8	32			2-3
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	İlköğretim	146	18,14	11,39	14	70	45,499	0,000*	1-2
	Lise	66	21,95	14,01	14	61			1-3
	Lisans ve üstü	104	34,85	16,63	14	69			2-3
Şiddete Uğramayan									
Sürekli Öfke	İlköğretim	66	13,74	7,06	10	40	22,427	0,000*	1-3
	Lise	83	14,83	5,99	10	32			2-3
	Lisans ve üstü	166	19,23	6,57	10	40			
Öfke İçe Vurumu	İlköğretim	66	12,64	5,55	8	32	18,490	0,000*	1-3
	Lise	83	12,88	4,76	8	23			2-3
	Lisans ve üstü	166	16,10	4,61	8	30			
Öfke Dışa Vurumu	İlköğretim	66	14,18	5,78	8	32	3,857	0,022*	1-2
	Lise	83	12,71	4,23	8	28			2-3
	Lisans ve üstü	166	14,48	4,62	8	32			
Öfke Kontrolü	İlköğretim	66	26,61	6,38	8	32	20,074	0,000*	1-3
	Lise	83	25,82	5,99	10	32			2-3
	Lisans ve üstü	166	22,35	4,59	8	32			
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	İlköğretim	66	64,42	12,48	14	70	36,527	0,000*	1-3
	Lise	83	59,82	13,67	14	70			2-3
	Lisans ve üstü	166	49,77	12,77	14	70			

* $p<0,05$

Tablo 5’de şiddete uğrayan kadınların medeni duruma göre Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu, öfke dışa vurumu ve öfke kontrolünden aldıkları puanlar arasında istatistik açısından anlamlı farklılıklar olduğu gözlenmiştir ($p<0,05$). Bekar kadınların Sürekli

Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu, öfke dışı vurumundan almış oldukları puanlar evlilere göre düşük, öfke kontrolünden almış oldukları puanlar ise yüksektir.

Şiddete uğrayan kadınların Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları arasında istatistik açısından anlamlı farklılık olduğu ve bekar kadınların Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının evli kadınlardan yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tablo 5. Şiddete Uğrayan ve Şiddete Uğramayan Kadınların Medeni Duruma Göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları

	Medeni durumu	n	\bar{x}	s	t	p
Şiddete Uğrayan	Bekar	139	30,71	9,65	-3,824	0,000*
	Sürekli Öfke	Evli	177	34,55		
Öfke İçe Vurumu	Bekar	139	24,82	7,14	-3,718	0,000*
	Evli	177	27,59	6,08		
Öfke Dışa Vurumu	Bekar	139	24,22	7,80	-3,695	0,000*
	Evli	177	27,27	6,84		
Öfke Kontrolü	Bekar	139	18,26	6,60	3,499	0,001*
	Evli	177	15,60	6,79		
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Bekar	139	26,97	16,00	2,568	0,011*
	Evli	177	22,45	15,19		
Şiddete Uğramayan	Bekar	173	18,99	6,82	6,149	0,000*
	Sürekli Öfke	Evli	142	14,40		
Öfke İçe Vurumu	Bekar	173	16,05	4,82	6,140	0,000*
	Evli	142	12,68	4,88		
Öfke Dışa Vurumu	Bekar	173	14,55	4,92	2,476	0,014*
	Evli	142	13,21	4,64		
Öfke Kontrolü	Bekar	173	22,35	4,99	-6,613	0,000*
	Evli	142	26,36	5,77		
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Bekar	173	49,98	13,38	-8,294	0,000*

* $p<0,05$

Araştırmadaki şiddete uğramayan kadınların medeni duruma göre Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu, öfke dışı vurumu ve öfke kontrolünden aldıkları puanlar arasında istatistik açısından anlamlı farklılıklar olduğu gözlenmiştir ($p<0,05$). Bekar kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu, öfke dışı vurumundan almış oldukları puanlar evlilere göre yüksek, öfke kontrolünden almış oldukları puanlar ise düşüktür.

Şiddete uğramayan kadınların Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları arasında istatistik açısından anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Araştırmadaki şiddete uğramayan bekar kadınların Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının evli kadınlardan düşüktür.

Araştırma kapsamındaki şiddete uğrayan kadınların çalışma duruma göre Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu ve öfke kontrolünden aldıkları puanlar arasında istatistik açısından anlamlı farklılıkların olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$). Çalışan ve çalışmayanların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içe vurumu ve öfke kontrolünden aldıkları puanlar benzerdir. Şiddete uğrayan kadınların çalışma duruma göre Sürekli Öfke

Ölçeğindeki öfke dışı vurumundan aldıkları puanlar arasında istatistik açısından anlamlı fark görülmüştür ($p<0,05$). Çalışan kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki öfke dışı vurumundan aldıkları puanlar çalışmayanlardan fazladır.

Tablo 6. Şiddete Uğrayan ve Şiddete Uğramayan Kadınların Çalışma Durumuna göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları

	Çalışma durumu	n	\bar{x}	s	t	p																																																																																																
Şiddete Uğrayan Sürekli Öfke	Evet	179	33,50	9,02	1,441	0,151																																																																																																
	Hayır	137	32,02	9,10			Öfke İçerme Vurumu	Evet	179	26,82	6,56	1,370	0,172	Hayır	137	25,78	6,86	Öfke Dışarı Vurumu	Evet	179	26,65	6,98	1,989	0,048*	Hayır	137	24,99	7,89	Öfke Kontrolü	Evet	179	16,48	6,73	-0,858	0,391	Hayır	137	17,15	6,96	Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Evet	179	23,73	15,94	-0,913	0,362	Hayır	137	25,36	15,36	Şiddete Uğramayan Sürekli Öfke	Evet	147	15,76	7,04	-2,793	0,006*	Hayır	168	17,93	6,75	Öfke İçerme Vurumu	Evet	147	13,18	5,20	-4,508	0,000*	Hayır	168	15,71	4,77	Öfke Dışarı Vurumu	Evet	147	13,73	5,28	-0,760	0,448	Hayır	168	14,14	4,41	Öfke Kontrolü	Evet	147	25,01	6,37	2,495	0,013*	Hayır	168	23,41	4,96	Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Evet	147	58,47	14,55	3,512	0,001*	Hayır
Öfke İçerme Vurumu	Evet	179	26,82	6,56	1,370	0,172																																																																																																
	Hayır	137	25,78	6,86			Öfke Dışarı Vurumu	Evet	179	26,65	6,98	1,989	0,048*	Hayır	137	24,99	7,89	Öfke Kontrolü	Evet	179	16,48	6,73	-0,858	0,391	Hayır	137	17,15	6,96	Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Evet	179	23,73	15,94	-0,913	0,362	Hayır	137	25,36	15,36	Şiddete Uğramayan Sürekli Öfke	Evet	147	15,76	7,04	-2,793	0,006*	Hayır	168	17,93	6,75	Öfke İçerme Vurumu	Evet	147	13,18	5,20	-4,508	0,000*	Hayır	168	15,71	4,77	Öfke Dışarı Vurumu	Evet	147	13,73	5,28	-0,760	0,448	Hayır	168	14,14	4,41	Öfke Kontrolü	Evet	147	25,01	6,37	2,495	0,013*	Hayır	168	23,41	4,96	Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Evet	147	58,47	14,55	3,512	0,001*	Hayır	168	52,88	13,67								
Öfke Dışarı Vurumu	Evet	179	26,65	6,98	1,989	0,048*																																																																																																
	Hayır	137	24,99	7,89			Öfke Kontrolü	Evet	179	16,48	6,73	-0,858	0,391	Hayır	137	17,15	6,96	Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Evet	179	23,73	15,94	-0,913	0,362	Hayır	137	25,36	15,36	Şiddete Uğramayan Sürekli Öfke	Evet	147	15,76	7,04	-2,793	0,006*	Hayır	168	17,93	6,75	Öfke İçerme Vurumu	Evet	147	13,18	5,20	-4,508	0,000*	Hayır	168	15,71	4,77	Öfke Dışarı Vurumu	Evet	147	13,73	5,28	-0,760	0,448	Hayır	168	14,14	4,41	Öfke Kontrolü	Evet	147	25,01	6,37	2,495	0,013*	Hayır	168	23,41	4,96	Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Evet	147	58,47	14,55	3,512	0,001*	Hayır	168	52,88	13,67																			
Öfke Kontrolü	Evet	179	16,48	6,73	-0,858	0,391																																																																																																
	Hayır	137	17,15	6,96			Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Evet	179	23,73	15,94	-0,913	0,362	Hayır	137	25,36	15,36	Şiddete Uğramayan Sürekli Öfke	Evet	147	15,76	7,04	-2,793	0,006*	Hayır	168	17,93	6,75	Öfke İçerme Vurumu	Evet	147	13,18	5,20	-4,508	0,000*	Hayır	168	15,71	4,77	Öfke Dışarı Vurumu	Evet	147	13,73	5,28	-0,760	0,448	Hayır	168	14,14	4,41	Öfke Kontrolü	Evet	147	25,01	6,37	2,495	0,013*	Hayır	168	23,41	4,96	Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Evet	147	58,47	14,55	3,512	0,001*	Hayır	168	52,88	13,67																														
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Evet	179	23,73	15,94	-0,913	0,362																																																																																																
	Hayır	137	25,36	15,36			Şiddete Uğramayan Sürekli Öfke	Evet	147	15,76	7,04	-2,793	0,006*	Hayır	168	17,93	6,75	Öfke İçerme Vurumu	Evet	147	13,18	5,20	-4,508	0,000*	Hayır	168	15,71	4,77	Öfke Dışarı Vurumu	Evet	147	13,73	5,28	-0,760	0,448	Hayır	168	14,14	4,41	Öfke Kontrolü	Evet	147	25,01	6,37	2,495	0,013*	Hayır	168	23,41	4,96	Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Evet	147	58,47	14,55	3,512	0,001*	Hayır	168	52,88	13,67																																									
Şiddete Uğramayan Sürekli Öfke	Evet	147	15,76	7,04	-2,793	0,006*																																																																																																
	Hayır	168	17,93	6,75			Öfke İçerme Vurumu	Evet	147	13,18	5,20	-4,508	0,000*	Hayır	168	15,71	4,77	Öfke Dışarı Vurumu	Evet	147	13,73	5,28	-0,760	0,448	Hayır	168	14,14	4,41	Öfke Kontrolü	Evet	147	25,01	6,37	2,495	0,013*	Hayır	168	23,41	4,96	Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Evet	147	58,47	14,55	3,512	0,001*	Hayır	168	52,88	13,67																																																				
Öfke İçerme Vurumu	Evet	147	13,18	5,20	-4,508	0,000*																																																																																																
	Hayır	168	15,71	4,77			Öfke Dışarı Vurumu	Evet	147	13,73	5,28	-0,760	0,448	Hayır	168	14,14	4,41	Öfke Kontrolü	Evet	147	25,01	6,37	2,495	0,013*	Hayır	168	23,41	4,96	Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Evet	147	58,47	14,55	3,512	0,001*	Hayır	168	52,88	13,67																																																															
Öfke Dışarı Vurumu	Evet	147	13,73	5,28	-0,760	0,448																																																																																																
	Hayır	168	14,14	4,41			Öfke Kontrolü	Evet	147	25,01	6,37	2,495	0,013*	Hayır	168	23,41	4,96	Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Evet	147	58,47	14,55	3,512	0,001*	Hayır	168	52,88	13,67																																																																										
Öfke Kontrolü	Evet	147	25,01	6,37	2,495	0,013*																																																																																																
	Hayır	168	23,41	4,96			Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Evet	147	58,47	14,55	3,512	0,001*	Hayır	168	52,88	13,67																																																																																					
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Evet	147	58,47	14,55	3,512	0,001*																																																																																																
	Hayır	168	52,88	13,67																																																																																																		

* $p<0,05$

Araştırmaya dahil edilen şiddete uğrayan kadınların çalışma duruma göre Psikolojik İyi Oluş Ölçeğinden aldıkları puanların arasındaki farklılığın istatistik açısından anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$). Çalışan ve çalışmayan kadınların Psikolojik İyi Oluş Ölçeğinden aldıkları puanlar benzerdir.

Şiddete uğramayan kadınların çalışma duruma göre Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içi vurumu ve öfke kontrolünden aldıkları puanlar arasında istatistik açısından anlamlı farklılıkların olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Çalışan kadınların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke ve öfke içi vurumu aldıkları puanlar düşük, öfke kontrolünden aldıkları puanlar ise yüksektir. Şiddete uğramayan kadınların çalışma duruma göre Sürekli Öfke Ölçeğindeki öfke dışı vurumundan aldıkları puanlar arasında istatistik açısından anlamlı farklılık yoktur ($p>0,05$).

Araştırmaya dahil edilen şiddete uğramayan kadınların çalışma duruma göre Psikolojik İyi Oluş Ölçeğinden aldıkları puanları arasında istatistik açısından anlamlı fark saptanmıştır ($p<0,05$). Çalışan kadınların Psikolojik İyi Oluş Ölçeğinden aldıkları puanlar çalışmayanlardan yüksektir.

Tablo 7 incelendiğinde, araştırmadaki şiddete uğrayan kadınların gelir durumuna göre Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içi vurumu ve öfke dışı vurumundan aldıkları puanların arasında istatistik açısından anlamlı farklılıklar görülmüştür ($p<0,05$). Aylık geliri 10.000 TL ve üstünden olanların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içi vurumu ve öfke dışı vurumundan aldıkları puanların aylık geliri 3000-6000 TL ve 6.000-9.000 TL olanlardan düşük

olduğu belirlenmiştir. Şiddete uğrayan kadınların aylık gelirine göre Sürekli Öfke Ölçeğindeki öfke kontrolünden aldıkları puanlar arasında fark olmadığı gözlenmiştir ($p>0,05$).

Tablo 7. Şiddete Uğrayan Kadınların Gelir Durumuna Göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları

	Gelir Durumu	n	\bar{x}	s	Min	Max	F	p	Fark
Sürekli Öfke	3.000 TL altı	111	31,29	9,84	11	40	4,558	0,004*	2-4
	3000-6000 TL	76	34,97	7,64	10	40			
	6.000-9.000 TL	100	34,00	8,85	10	40			
	10.000 TL ve üstü	29	29,41	8,56	13	40			
Öfke İçerme	3.000 TL altı	111	25,55	6,85	11	32	4,366	0,005*	2-4
	3000-6000 TL	76	27,88	6,04	8	32			
	6.000-9.000 TL	100	27,03	6,47	10	32			
	10.000 TL ve üstü	29	23,28	7,36	12	32			
Öfke Dışarı	3.000 TL altı	111	24,02	8,26	8	32	8,785	0,000*	2-4
	3000-6000 TL	76	28,41	5,99	10	32			
	6.000-9.000 TL	100	27,15	6,64	10	32			
	10.000 TL ve üstü	29	22,55	7,20	10	32			
Öfke Kontrolü	3.000 TL altı	111	17,06	6,51	8	32	0,416	0,742	
	3000-6000 TL	76	16,63	7,62	8	32			
	6.000-9.000 TL	100	16,91	6,91	8	31			
	10.000 TL ve üstü	29	15,52	5,57	8	31			
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	3.000 TL altı	111	26,06	16,33	14	69	4,729	0,003*	2-4
	3000-6000 TL	76	21,28	15,05	14	70			
	6.000-9.000 TL	100	22,63	14,66	14	70			
	10.000 TL ve üstü	29	32,72	15,32	14	61			

* $p<0,05$

Araştırma kapsamındaki şiddete uğrayan kadınların aylık gelirine göre Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının arasında istatistik açısından anlamlı farkların olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Aylık geliri 10.000 TL ve üstünden olanların Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları aylık geliri 3000-6000 TL ve 6.000-9.000 TL olanlardan fazladır.

Şiddete uğramayan kadınların gelir durumuna göre Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke, öfke içi vurumu, öfke dışı vurumu ve öfke kontrolünden aldıkları puanların arasında istatistik açısından anlamlı farklılıklar görülmüştür ($p<0,05$). Aylık geliri 10.000 TL ve üstünde olanların Sürekli Öfke Ölçeğindeki sürekli öfke ve öfke içi aldıkları puanların aylık geliri 3000-6000 TL ve 6.000-9.000 TL olanlardan düşük olduğu belirlenmiştir. Aylık geliri 10.000 TL ve üstünde olanların öfke dışı vurumundan aldıkları puanlar diğer gelir gruplarındaki kadınlardan yüksektir. Aylık geliri 10.000 TL ve üstünde olanların Sürekli Öfke Ölçeğindeki öfke kontrolünden aldıkları puanlar aylık geliri 3000-6000 TL ve 6.000-9.000 TL olanlardan yüksektir.

Şiddete uğramayan kadınların aylık gelirine göre Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının arasında istatistik açısından anlamlı farkların olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Aylık geliri 10.000 TL ve üstünden olanların Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları aylık geliri 3000-6000 TL ve 6.000-9.000 TL olanlardan fazladır.

Tablo 8. Şiddete Uğramayan Kadınların Gelirine Göre Sürekli Öfke Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanları Karşılaştırma Sonuçları

	Gelir	n	\bar{x}	s	Min	Max	F	p	Fark
Sürekli Öfke	3.000 TL altı	98	19,20	6,27	10	39	8,899	0,000*	1-4
	3000-6000 TL	43	17,63	5,94	10	36			2-4
	6.000-9.000 TL	97	16,63	8,11	10	40			
	10.000 TL ve üstü	77	13,99	5,63	10	29			
Öfke İçer Vurumu	3.000 TL altı	98	16,38	4,56	8	30	12,786	0,000*	1-4
	3000-6000 TL	43	15,70	4,88	8	30			2-4
	6.000-9.000 TL	97	14,15	5,34	8	32			
	10.000 TL ve üstü	77	11,99	4,57	8	24			
Öfke Dışa Vurumu	3.000 TL altı	98	14,04	4,53	8	32	3,682	0,012*	1-4
	3000-6000 TL	43	14,91	4,67	8	32			2-4
	6.000-9.000 TL	97	14,61	5,66	8	32			3-4
	10.000 TL ve üstü	77	12,47	3,80	8	24			
Öfke Kontrolü	3.000 TL altı	98	22,18	4,60	12	32	12,915	0,000*	1-4
	3000-6000 TL	43	22,60	5,38	8	32			2-4
	6.000-9.000 TL	97	24,56	6,30	8	32			
	10.000 TL ve üstü	77	27,03	5,17	15	32			
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	3.000 TL altı	98	50,17	12,62	14	70	14,781	0,000*	1-4
	3000-6000 TL	43	50,07	13,27	14	70			2-4
	6.000-9.000 TL	97	57,96	15,88	14	70			
	10.000 TL ve üstü	77	62,17	11,16	28	70			

* $p < 0,05$ **TARTIŞMA**

Araştırma sonucunda önemli bir bulgu olan, şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların sürekli öfke düzeyleri arasında anlamlı düzeyde fark olduğu tespit edilmiştir. Şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların Sürekli Öfke Ölçeği puanı ve öfke içer vurumu, öfke dışa vurumu ve öfke kontrolü puanları anlamlı olarak farklılık göstermektedir. Ortalamalar incelendiğinde şiddete uğrayan kadınların öfke düzeylerinin, şiddete uğramayan kadınlardan anlamlı farklılık gösterecek ölçüde yüksek olduğu görülmüştür. Bu bulgu doğrultusunda, şiddete uğrayan kadınların öfke düzeylerinin şiddete uğramayan kadınlara göre önemli ölçüde yüksek olduğu söylenebilir.

Çalışma katılımcıların öfke ifade tarzlarına ait puanlar incelendiğinde şiddete uğrayan kadınların öfkelerini içer vurum ve dışa vurumlarının, şiddete uğramayan kadınlardan istatistiksel açıdan anlamlı olarak daha yüksek olduğu, öfke kontrollerinin ise yine anlamlı olarak daha düşük olduğu görülmüştür. Buna göre, şiddete uğrayan kadınlar öfkelerini hem yüksek düzeyde

saldırğan hem de yıkıcı davranışlarla ifade etmektedirler. Ayrıca şiddete uğrayan kadınların öfkelerini bastırarak, içlerinde tutarak veya saklayarak ifade ettikleri söylenebilir (Amirigargari, 2013).

Çalışmanın bir diğer bulgusu ise, şiddete uğrayan kadınların öfkelerini kontrol edebilme düzeylerinin şiddete uğramayan kadınlardan daha düşük düzeyde olmasının nedeni ise yoğun öfkenin duygusal kontrolü aşması olarak düşünülmektedir. Literatür bulguları çalışma bulgularını destekler niteliktedir. İnaç Kaz'ın (2022) 137 kadının şiddet yaşantılarının sürekli öfke üzerindeki etkisini araştırdığı çalışmasında tehdit ve taciz davranışları ile sürekli öfke, öfkenin içe vurumu ve öfkenin dışa vurumu arasında pozitif ve anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Tehdit ve taciz davranışları ile öfke kontrolü arasındaki ilişki ise negatif ve anlamlı bulunmuştur.

Ayrıca, Parrott ve Zeichner (2003) tarafından 263 kadın üzerinde yürütülen bir araştırma sonucunda şiddet ve sürekli öfke arasında pozitif bir ilişki olduğu belirtilmiştir. Avrupa Birliği'nin 2015 yılında Avrupa genelinde yürüttüğü geniş çaplı bir araştırmada da eşleri tarafından şiddete uğrayan kadınların özgüven kaybı yaşadıkları ve bu kadınların kendilerini savunmasız ve endişeli hissettikleri, dolayısıyla öfke düzeylerinin arttığı raporlanmıştır (FRA, 2015). Kaymak Özmen (2004) de çalışmasında erkeğin güç ve kontrol sağlamak için şiddete başvurmasının, aile içinde yoğun bir stresin, öfkenin ve saldırğanlığın ortaya çıkmasına neden olduğunu belirtmiştir.

Literatüre baktığımızda Selçuk'un (2021) çalışmasının şiddete maruz kalan kadınların düşük ekonomik gelir gözlemlenmesinin çalışma ile benzerlik gösterdiği fakat ve genç yaşa sahip olma durumunun çalışma ile farklılık gösterdiği görülmektedir. Şöyle ki hem şiddete uğrayan hem uğramayan kadınlarda iyi oluş düzeylerinin belirtilen özelliklere göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde; şiddete uğrayan kadınlarda yaş, eğitim düzeyi, medeni durum ve gelir düzeyinin iyi oluşu anlamlı olarak farklılaştırdığı tespit edilmiştir. Bu kadınlarda sürekli öfkeye paralel bir biçimde 65 yaş ve üzerinde olan, ilkökul mezunu, evli ve geliri 3000-9000 TL arasında olanların iyi oluş düzeyleri anlamlı olarak daha düşük bulunmuştur. Şiddete uğramayan kadınlarda ise şiddete uğrayanlardan farklı olarak çalışma durumu da etkili olmuştur. Yine bu gruptaki sürekli öfke bulgularına paralel olarak 18-40 yaş arası, lisans ve üzeri eğitim durumunda, bekar, çalışan ve gelir düzeyi 6000 TL ve altında olanların iyi oluş düzeyleri anlamlı olarak daha düşük bulunmuştur. Bu bulgular Selçuk'un (2021) çalışmasında şiddete uğrayan kadınların düşük ekonomik gelire sahip olduğunu bulgusu ile paralellik göstermektedir.

Literatürle çalışma arasındaki farklılıklardan biri ise Kurt'un (2018) yapmış olduğu çalışmada 25 yaş altındaki kadınların şiddete daha fazla maruz kaldığı saptanmıştır. Fakat bu çalışmada 65 yaş ve üzeri kadınların daha fazla şiddete maruz kaldığı saptanmıştır. Bir diğer farklılık ise literatürde şiddete çalışmayan ve çalışmayan kadınların aynı şiddet türüne maruz kaldığı bulguların iken bu çalışmada çalışan kadınların daha çok şiddete maruz kaldığı görülmektedir (İnci 2019).

SONUÇ

Şiddet gören kadınlar, sadece fiziksel olarak değil, aynı zamanda psikolojik açıdan da büyük ölçüde zarar görmekte ve bu durum, sağlıklı bir yaşam sürdürmelerini engellemektedir. Özellikle öfke ve düşük psikolojik iyi oluş algısı gibi psikolojik faktörler, şiddet gören kadınların yaşadığı zorluklarla başa çıkabilmelerini engelleyen bir rol oynamaktadır. Bunun sonucunda depresyon, kaygı, travma sonrası stres bozukluğu, intihar düşünceleri ve davranışları, yeme bozuklukları ve madde bağımlılığı gibi psikolojik sorunlar ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle, bu konuda

yapılan araştırmalar, şiddet gören kadınların psikolojik sağlıklarını anlamak, korumak ve iyileştirmek için son derece önemli olmaktadır. Özellikle, öfke ve psikolojik iyi oluş gibi psikolojik faktörler, şiddet gören kadınların yaşadığı zorluklarla başa çıkabilmelerinde önemli bir role sahiptir. Öfke yönetimi eğitimi, bu kadınların öfke düzeylerini kontrol etmelerine ve kendilerini daha iyi ifade etmelerine yardımcı olabilirken, iyi oluş faktörlerini artırma programları, bu kadınların kendilerine güvenmelerine ve hayatlarını daha olumlu bir şekilde görmelerine yardımcı olabilecek niteliktedir.

ÖNERİLER

Devlete Yönelik Öneriler

Devlet, uzman desteğinde, halk eğitimlerinde veya kadınlara ulaşabileceği yerlerde, şiddete uğrayan kadınların ve uğrama riskine sahip tüm kadınların şiddete maruz kalmaları durumunda izleyebilecekleri yollar konusunda ve şiddetin onların üzerinde ki olumsuz etkileri konusunda bilinçlendirici, ücretsiz seminerler vermelidir. Çünkü toplumsal yapı gereği bazı toplumlarda şiddet normal olarak algılanmaktadır. Şiddet davranışını azalmaya yönelik halk içi çalışmalara ağırlık vermelidir.

Akademisyenlere/ Araştırmacılara Yönelik Öneriler

Bu araştırmanın konusu olan şiddete uğrayan ve uğramayan kadınların sürekli öfke durumları ve psikolojik iyi oluşlarının incelenmesi ve karşılaştırılmasını konu edinen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Dolayısıyla araştırma sonucunda elde edilen bulgular çok önemli sonuçlar ortaya koymuştur ve çalışmanın literatürde ki önemli bir boşluğu dolduracağı düşünülmektedir.

Şiddete maruz kalan ve kalamayan kadınların psikolojik iyi oluş ve sürekli öfke düzeylerini sosyo-demografik özelliklerine göre inceleyecek örneklem grubu daha geniş tutularak çalışmanın tekrar uygulanması ve perspektifinin genişletilmesi önerilmektedir.

Araştırmanın neticeleri genel olarak literatürle uyumlu olmasına rağmen literatürdeki bazı sonuçlarla farklılık göstermiştir. Farklı sonuçlar içeren verilerde daha çok araştırma yapmak, daha kesin sonuçlara ulaşmasında fayda olacaktır.

Klinik Psikologlara Yönelik Öneriler

Öneri olarak, şiddete uğrayan kadınların sürekli öfke düzeyleri arasında olumlu anlamı yönde bir ilişki olması sebebiyle danışanlarla öfke kontrol çalışmaları yapılmalıdır. Çünkü şiddetle büyüyen ve şiddet dolu aile yaşantısına sahip kadınlar veya bireyler, ileride topluma karıştıklarında veya aile kurduklarında bu şiddet davranışını aile içinde ve toplumda da sürdürmektedirler.

KAYNAKÇA

Altıntop, Ö., ve Adana, F. (2019). Yeni Evli Çiftlerin Aile İçi Şiddete Yönelik Tutumları ve İlişkili Faktörler. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 8(3), 268-276.

Amirigargari, A. (2013). Kadına yönelik şiddet, narsizm ve saldırganlık arasındaki ilişki (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Atalay, M. (2020). Şiddetten dolayı kadın sığınma evi ve acil servise başvuran kadınların durumluluk kaygı düzeyi, benlik saygısı ve problem çözme becerilerinin incelenmesi (Master's thesis, Sağlık Bilimleri Enstitüsü).

- Avcı, F. ve Güdekli, İ. A. (2018). Toplumsal cinsiyet ve medya ilişkisi: Yazılı basında kadına şiddet ve kadın cinayetleri haberleri üzerine bir analiz. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(2), 475-506.
- Baltacı, Ö., Aktaş, E., ve Akbulut, Ö. F. (2022). Üniversite Öğrencilerinin Pandemi Döneminde Mental İyi Oluş Düzeylerinin Yordayıcıları Olarak Covid-19 Korkusu, Stresle Başa Çıkma ve Ailedeki Koruyucu Etkenler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 20(1), 1-24.
- Akgün, Ö., E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (11.baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Cankurtaran, Ö., ve Albayrak, H. (2019). Suriye'den Türkiye'ye Kadın Olmak, Ankara: HÜKSAM.
- Çelik, G. (2016). Erkekler de ağlar!": Toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında erkeklik inşası ve şiddet döngüsü. *Fe Dergi*, 8(2), 1-12.
- Dogrucan, A., ve Yıldırım, Z. (2020). Kadına yönelik aile içi şiddet üzerine bir inceleme. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 122-138.
- Döğücü, M., ve Başer, D. (2021). Evli Kadınların Benlik Saygısı, Temel Kişilik Özellikleri ile Maruz Kaldıkları Aile İçi Şiddet Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Journal of Social Policy Studies/Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 21(50), 278-313.
- Erden, G., ve Akdur, S. (2018). Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddet ve kadın cinayetleri. *Klinik Psikoloji Dergisi*, 2(3), 128-139.
- Eşkinat, R. (2013). Türkiye'de Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet (Boşanmış Kadınlara Yönelik Araştırma). *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (37). Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/dpusbe/issue/4779/65874>
- Gencer, M. Z., Ağırman, E., ve Arıca, S. (2019). İstanbul ilinde kadına yönelik şiddet sıklığı ve kadınların şiddet algısı. *Ahi Evran Medical Journal*, 3(1), 18-25.
- Görücü, M. (2018). Türkiye'de kadına yönelik şiddetin önlenmesinde yasal mevzuat, emniyet birimlerindeki uygulama ve Antalya örneği. Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Haylı, Ç. M., ve Gökdoğan, M. R. (2019). Aile içi şiddet. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(63), 631-635.
- Havva, T. E. L., Kocataş, S. E. M. R. A., Güler, N., Aydın, H. T. ve Gündoğdu, N. A. (2019). Evli kadınların aile içi şiddete maruz kalma durumu ve etkileyen faktörler. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 256-264.
- İnci, R. (2019). Çalışan kadınlarda şiddet algısı ve bu algıda ekonomik şiddetin yeri. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 2(3), 189-206.
- Kaymak Özmen, S. (2004). Aile içinde öfke ve saldırganlığın yansımaları. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 37(2), 27-39.
- Keldal, G. (2015). Warwick-Edinburgh mental iyi oluş ölçeğinin Türkçe formu: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması, *Mutluluk ve Esenlik Dergisi*, 3(1), 103-115.
- Keleş, H. N. (2017). Anlamli iş ile psikolojik iyi oluş ilişkisi. *The Journal of Happiness & Well Being*, 5(1), 154-167.
- Kurt, E., Yorguner Küpeli, N., Sönmez, E., Bulut, N. S., ve Akvardar, Y. (2018). Psikiyatri Polikliniğine başvuran kadınlarda aile içi şiddet yaşantısı. *Arch Neuropsychiatry*, 55, 22-8.
- Kurtulmuş, E., ve Demirli, C. (2009). Eşler Arasındaki Psikolojik Şiddetin Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Ozer, A. K. (1994). Sürekli Öfke ve Öfke İfade Tarzı Ölçekleri ön çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 9(31), 26-35.
- Özyürek, A., ve Atalay, D. (2020). COVID-19 pandemisinde yetişkinlerde yaşamın anlamı ve ölüm kaygısı ile iyilik hali arasındaki ilişkinin incelenmesi. *TURAN: Stratejik Araştırmalar Merkezi*, 12(46), 458-472.
- Parrott, D. J., and Zeichner, A. (2003). Effects of trait anger and negative attitudes towards women on physical assault in dating relationships. *J. Fam. Violence*, 18, 301-307.
- Ryff, C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(6), 1069- 1081.
- Selçuk, S. (2021). Kadınların Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları Açısından Bağlanma Stili, Kadına Yönelik Şiddet Tutumu ve Benlik Saygısının İncelenmesi (Master's thesis, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).
- Şahin, Z. (2018). Aile içi şiddet mağduru olan kadınlarda kendilik algısı, psikopatoloji ve bilişsel duygu düzenleme stratejileri (Master's thesis, Işık Üniversitesi).
- Telef, B. B. (2013). Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PİOO): Türkçeye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 374-384.
- Tekdere, M., ve Polat, T. (2022). Kadına Şiddetle Mücadelede Kadın Konukevi Hizmeti ve Belediyeler. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(2), 683-701.
- Tuğrul, Y. G. (2018). Erken yaşta evlendirilen kadınların evlilik süreçleri, deneyimleri ve sonraki yaşamları üzerine nitel bir çalışma. *Sosyoloji Notları*, 2(1), 2-38.
- Umutlu, S. (2020). Çalışan Kadınlara Yönelik Yasal Düzenlemeler Legal Regulations for Working Women. *Uluslararası Sosyal Bilimlerde Yenilikçi Yaklaşımlar Dergisi*, 4(4), 117-126.
- Yüksel-Sahin, F., ve Çanakçı, E. (2022). Eşinden Şiddet Gören ve Görmeyen Çalışan Kadınların Çok Yönlü Eylemler, Kişilik Özelliklerinin, Ruh Sağlığı Sürekliliklerinin ve Toplumsal Cinsiyet Rollerinin İncelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (12), 374-396.
- Yöyen, E. G. (2017). Şiddet türleri ve kişilik özellikleri. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 1(1), 35-50.
- Yılmaz, T., ve Karakuş, C. (2019). Klinik psikoloji bağlamında kadına yönelik aile içi şiddetin değerlendirilmesi: Kadın, çocuk ve meslek elemanlarının psikolojisi üzerine bir gözden geçirme çalışması. *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, 9(2), 573-587.